

ЗАПОРІЗЬКИЙ ОКРУЖНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД
ПОСТАНОВА
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

17 березня 2011 року
(17 год. 45 хв.)

Справа № 2а-0870/644/11
м. Запоріжжя

Запорізький окружний адміністративний суд у складі:
головуючого судді Прудивуса О.В.,
при секретарі судового засідання Бобер І.В.,
за участю:

позивача: ОСОБА_1;

представника відповідачів: Ями Д.М.;

розглянув у відкритому судовому засіданні адміністративну справу

за позовом: ОСОБА_3

до: відповідача 1: Відділу освіти Ленінської районної адміністрації м. Запоріжжя

відповідача 2: Управління освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації

про: визнання бездіяльності протиправною.

31.01.2011 до Запорізького окружного адміністративного суду надійшов адміністративний позов ОСОБА_3 (далі – позивач) до Відділу освіти Ленінської районної адміністрації м. Запоріжжя (далі – відповідач 1) та Управління освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації (далі – відповідач 2), в якому позивач просить визнати бездіяльність відповідача 1 при здійсненні ним контролю за дотриманням законодавства з питань освіти при розгляді претензії позивача від 01.07.2009 щодо порушення дошкільним навчальним закладом № 121 м. Запоріжжя конституційних прав на освіту у комунальному дошкільному навчальному закладі дитини позивача ОСОБА_4 ІНФОРМАЦІЯ_1 (якому після письмової відмови батьків не було проведено профілактичних щеплень та проб Манту згідно з Календарем профілактичних щеплень в Україні, затвердженим Міністерством охорони здоров'я та який у зв'язку з цим був відсторонений від відвідування дошкільного навчального закладу № 121 «Космос» м. Запоріжжя – у порушення ст. 53 та ст. 8 Конституції України), а також визнати бездіяльність відповідача 2 при здійсненні ним контролю за дотриманням законодавства з питань освіти за скаргою позивача від 14.12.2010 на бездіяльність відповідача 1 (щодо захисту конституційних прав на освіту у комунальному дошкільному навчальному закладі дитини позивача ОСОБА_4 ІНФОРМАЦІЯ_1, якому після письмової відмови батьків не було проведено профілактичних щеплень та проб Манту згідно з Календарем профілактичних щеплень в Україні, затвердженим Міністерством охорони здоров'я та який у зв'язку з цим був відсторонений від відвідування дошкільного навчального закладу № 121 «Космос» м. Запоріжжя – у порушення ст. 53 та ст. 8 Конституції України).

Ухвалою судді від 02.02.2011 позовну заяву було залишено без руху, надано строк для усунення її недоліків до 18.02.2011. Позивач усунув недоліки позовної заяви у встановлений судом строк, уточнивши позовні вимоги.

В уточненому адміністративному позові позивач просить визнати протиправною бездіяльність відповідача 1 при здійсненні ним контролю за дотриманням законодавства з питань освіти при розгляді претензії позивача від 01.07.2009 щодо порушення дошкільним навчальним закладом № 121 м. Запоріжжя конституційних прав на освіту у комунальному дошкільному навчальному закладі дитини позивача ОСОБА_4 ІНФОРМАЦІЯ_1 (якому після письмової відмови батьків не було проведено профілактичних щеплень та проб Манту згідно з Календарем профілактичних щеплень в Україні, затвердженим Міністерством охорони здоров'я та який у зв'язку з цим був відсторонений від відвідування дошкільного навчального закладу № 121 «Космос» м. Запоріжжя – у порушення ст. 53 та ст. 8 Конституції України) та у частині непоновлення порушених конституційних прав ОСОБА_4 на освіту в комунальному дошкільному навчальному закладі № 121 м. Запоріжжя, а також визнати протиправною бездіяльність відповідача 2 при здійсненні ним контролю за дотриманням законодавства з питань освіти за скаргою позивача від 14.12.2010 на бездіяльність відповідача 1 (щодо захисту конституційних прав на освіту у комунальному

дошкільному навчальному закладі дитини позивача ОСОБА_4 ІНФОРМАЦІЯ_1, якому після письмової відмови батьків не було проведено профілактичних щеплень та проб Манту згідно з Календарем профілактичних щеплень в Україні, затвердженим Міністерством охорони здоров'я та який у зв'язку з цим був відсторонений від відвідування дошкільного навчального закладу № 121 «Космос» м. Запоріжжя – у порушення ст. 53 та ст. 8 Конституції України) та у частині непоновлення порушених конституційних прав ОСОБА_4 на освіту в комунальному дошкільному навчальному закладі № 121 м. Запоріжжя.

В обґрунтування позовних вимог позивач зазначив наступне.

Позивач є матір'ю малолітньої дитини ОСОБА_4, ІНФОРМАЦІЯ_1. У кінці 2008 року ОСОБА_4 був зарахований в дошкільний навчальний заклад № 121 «Космос», м. Запоріжжя (далі – навчальний заклад). 24.04.2009 позивач надав навчальному закладу та відповідачу 1 підписану позивачем та батьком ОСОБА_4 «Заяву про відмову від профілактичних щеплень» (вакцинації, ревакцинації, біопроб, проб Манту та інше), а також заяву про відмову від іншого медичного втручання (окрім випадків першої невідкладної медичної допомоги при нещасних випадках, за життєвими показаннями).

06.05.2009 позивач отримав письмову відповідь навчального закладу про відмову в допуску ОСОБА_4 до занять.

01.07.2009 позивач надав навчальному закладу та відповідачу 1 претензію стосовно порушення конституційного права на освіту, а також порушення положень постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження положення про дошкільний навчальний заклад» від 12.03.2003 № 305, від яких отримав відмови.

14.12.2010 позивач звернувся до відповідача 2 зі скаргою на бездіяльність відповідача 1, але 29.12.2010 отримав відмову в задоволенні скарги.

В обґрунтування протиправності заборони відвідувати навчальний заклад без повного переліку щеплень позивач послався на норми Конституції України, які надають дитині безумовне право на освіту в дошкільному навчальному закладі, а також встановлюють заборону дискримінації та мають найвищу юридичну силу. Також позивач зазначив про ризикованість щеплень, що підтверджується останньою статистикою смертності дітей після проведення щеплень.

До того ж позивач зазначає, що ОСОБА_4 вже майже два роки підвергається дискримінації за станом здоров'я, оскільки навчальний заклад відвідують хворі діти, яким теж не зроблені щеплення (за медичними протипоказаннями), а також дискримінації за світоглядними поглядами батьків, які з релігійних міркувань не можуть дозволити використовувати при щепленні їх дитини окремі препарати через наявність у них певних складових.

Ухвалою судді від 21.02.2011 було відкрито провадження у справі, судове засідання призначено на 17.03.2011.

15.03.2011 судом були отримані заперечення проти позову відповідача 1, в яких зазначено, що відповідно до ст. 15 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» дітям, які не отримали профілактичних щеплень, згідно з календарем щеплень, відвідування дитячих закладів не дозволяється». Також відповідач 1 зазначив, що посилення позивача на численні міжнародні та національні правові акти з питань запобігання дискримінації він вважає некоректними з огляду на зміст статті 10 Європейської конвенції, яка встановлює, що кожен має право на свободу вираження поглядів. Це право включає свободу дотримуватися своїх поглядів, одержувати і передавати інформацію та ідеї без втручання органів державної влади і незалежно від кордонів. Здійснення цих свобод, оскільки воно пов'язане з обов'язками і відповідальністю, може підлягати таким формальностям, умовам, обмеженням або санкціям, що встановлені законом і є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадської безпеки, для запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я чи моралі, для захисту репутації чи прав інших осіб, для запобігання розголошенню конфіденційної інформації або для підтримання авторитету і безсторонності суду.

У судовому засіданні позивач позов підтримав з підстав, що були викладені у позовній заяві, а представник відповідачів проти позову заперечив.

В судовому засіданні судом було проголошено вступну та резолютивну частини постанови.

Суд, розглянувши матеріали і з'ясувавши обставини адміністративної справи, заслухавши пояснення позивача, представника відповідачів та дослідивши інші наявні у справі докази у їх сукупності,

ВСТАНОВИВ:

01.07.2009 позивач направив претензію стосовно порушення конституційного права на освіту, а також порушення положень постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження положення про дошкільний навчальний заклад» від 12.03.2003 № 305 завідуючому навчального закладу та відповідачу 1, в якій просив допустити ОСОБА_4 до занять у навчальному закладі без наявності повного переліку щеплень, перевести ОСОБА_4 з повного режиму на короткотривалий режим перебування у навчальному закладі, а саме – з 8.30 до 9.00 – строком на один місяць (з початку допуску до занять), з 8.30 до 9.30 у другий місяць (з початку допуску до занять), з 8.30 до 10.00 – починаючи з третього місяця (з початку допуску до занять), а також забезпечити позивачу та батьку ОСОБА_4 фізичний допуск у групу, де проходить навчально-виховальний процес, як учасників навчально-виховного процесу у відповідності до п. 33 Положення про дошкільний навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 305 від 12.03.2003 (далі – Положення про дошкільний навчальний заклад).

Листом від 27.07.2009 відповідач 1 у відповідь на претензію від 01.07.2009 повідомив позивача про те, що відповідно до ст. 15 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» дітям, які не отримали профілактичних щеплень, згідно з календарем щеплень, відвідування дитячих закладів не дозволяється. Згідно з п.п. 4, 14 Положення про дошкільний навчальний заклад дошкільний навчальний заклад діє на підставі статуту, який затверджується засновником (власником) за погодженням з відповідним органом управління освітою. Режим роботи дошкільного навчального закладу встановлюється його засновником (власником) за погодженням з відповідними органами управління освітою та охорони здоров'я. Пунктами 28 і 29 цього Положення встановлено, що харчування дітей у дошкільному навчальному закладі та його кратність залежить від режиму роботи закладу та тривалості перебування в ньому дітей. Для дітей, які перебувають у дошкільному навчальному закладі менше 6 годин, організація харчування, його форми і кратність визначаються за домовленістю з батьками або особами, які їх замінюють. Згідно з встановленим у навчальному закладі режимом сніданок відбувається о 08.00, у зв'язку з чим відповідач 1 зазначив про неможливість задоволення прохання позивача про встановлення індивідуального графіка, оскільки до його компетенції не входить питання внесення змін до статутних документів навчальних закладів. З приводу забезпечення батькам ОСОБА_4 фізичного допуску у групу, де проходить навчально-виховний процес відповідач 1 зазначив, що пункт 33 Положення про дошкільний навчальний заклад, на який позивач посилався в претензії, не передбачає такого обов'язку дошкільного навчального закладу.

14.12.2010 позивач звернувся до відповідача 2 зі скаргою на бездіяльність відповідача 1, в якій просив прийняти заходи реагування на порушення ст. 53 Конституції України та зобов'язати завідуючу навчального закладу допустити ОСОБА_4 до занять, визнати бездіяльність відповідача 1 та притягнути порушників до відповідальності та провести роз'яснювальну роботу у відповідача 1 по темі «Конституції України» зі здачею екзамену (атестації) по знанням статей 8, 53 Конституції України.

Листом від 29.12.2010 № 286/В.4739 відповідач 2 повідомив позивачу, що відповідно до п. 6 Положення про дошкільний навчальний заклад прийом дітей до дошкільного закладу здійснюється на підставі заяви батьків, медичної довідки про стан здоров'я дитини, довідки дільничного лікаря про епідеміологічне оточення, свідоцтва про народження.

У цьому листі також зазначено, що 02.02.2010 позивач особисто надав згоду на відрахування дитини з контингенту вихованців навчального закладу до з'ясування обставин (рішення суду).

Надаючи оцінку доводам позивача про наявність бездіяльності відповідачів під час розгляду претензії та скарги позивача суд виходив з наступного.

За правилами ч. 3 ст. 2 КАС України у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень адміністративні суди перевіряють, чи прийняті (вчинені) вони: на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України; з використанням повноваження з метою, з якою це повноваження надано; обґрунтовано, тобто з урахуванням усіх обставин, що мають значення для прийняття рішення (вчинення дії); безсторонньо (неупереджено); добросовісно; розсудливо; з дотриманням принципу рівності перед законом, запобігаючи несправедливій дискримінації; пропорційно, зокрема з дотриманням необхідного балансу між будь-якими несприятливими наслідками для прав, свобод та інтересів особи і цілями, на досягнення яких спрямоване це рішення (дія); з урахуванням права особи на участь у процесі прийняття рішення; своєчасно, тобто протягом розумного строку.

Спірні правовідносини, що виникли між сторонами регулюються нормами Закону України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 № 393/96-ВР (далі – Закон № 393/96-ВР).

Визначення «бездіяльність» суд розуміє як пасивну поведінку суб'єкта владних повноважень, яка може мати вплив на права, свободи та інтереси фізичних та юридичних осіб, зокрема, недотримання суб'єктом владних повноважень визначених законом часових рамок для вчинення дій або прийняття рішень.

Відповідно до ст. 7 Закону № 393/96-ВР звернення, оформлені належним чином і подані у встановленому порядку, підлягають обов'язковому прийняттю та розгляду. Забороняється відмова в прийнятті та розгляді звернення з посиланням на політичні погляди, партійну належність, стать, вік, віросповідання, національність громадянина, незнання мови звернення.

Згідно зі ст. 20 Закону № 393/96-ВР звернення розглядаються і вирішуються у термін не більше одного місяця від дня їх надходження, а ті, які не потребують додаткового вивчення, – невідкладно, але не пізніше п'ятнадцяти днів від дня їх отримання. Якщо в місячний термін вирішити порушені у зверненні питання неможливо, керівник відповідного органу, підприємства, установи, організації або його заступник встановлюють необхідний термін для його розгляду, про що повідомляється особі, яка подала звернення. При цьому загальний термін вирішення питань, порушених у зверненні, не може перевищувати сорока п'яти днів.

Статтею 19 Закону № 393/96-ВР визначено, що органи державної влади і місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації незалежно від форм власності, об'єднання громадян, засоби масової інформації, їх керівники та інші посадові особи в межах своїх повноважень зобов'язані, зокрема, об'єктивно, всебічно і вчасно перевіряти заяви чи скарги; скасовувати або змінювати оскаржувані рішення у випадках, передбачених законодавством України, якщо вони не відповідають закону або іншим нормативним актам, невідкладно вживати заходів до припинення неправомірних дій, виявляти, усувати причини та умови, які сприяли порушенням; письмово повідомляти громадянина про результати перевірки заяви чи скарги і суть прийнятого рішення.

Як вбачається з матеріалів адміністративної справи, претензія позивача, подана ним 01.07.2009 була розглянута відповідачем 1 протягом встановленого Законом строку, а відповідь на неї датована 27.07.2009.

Відповідач 2 також своєчасно розглянув скаргу позивача від 14.12.2010 та надав відповідь на неї 29.12.2010.

Судом встановлено, що у наданих відповідачами письмових відповідях на звернення позивача було розглянуто всі питання, що порушувалися у зверненнях.

Відносно посилань позивача на наявність законодавчої колізії між нормами ст. 53 Конституції України та ст. 15 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» суд зазначає наступне.

Задекларовані ст. 53 Конституції України доступність і безоплатність дошкільної освіти, що забезпечується державою, не означає, що реалізація права особи на отримання такої освіти не передбачатиме вчинення нею певних дій.

Наприклад, такими діями відповідно до п. 6 Положення про дошкільний навчальний заклад є подання батьками дитини або особами, що їх замінюють заяви для прийняття

дитини до дошкільного навчального закладу, медичної довідки про стан здоров'я дитини, довідки дільничного лікаря про епідеміологічне оточення, свідоцтва про народження.

Суд дотримується тієї думки, що передбачена ст. 15 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» наявність профілактичних щеплень як обов'язкова умова допуску дитини до відвідування дитячих закладів не суперечить нормам ст. 53 Конституції України.

Відтак позовні вимоги в частині визнання протиправною бездіяльності відповідачів під час розгляду звернень позивача та у частині не поновлення конституційних прав ОСОБА_4 суд вважає безпідставними.

З огляду на викладене суд дійшов висновку, що в задоволенні адміністративного позову слід відмовити у повному обсязі.

Враховуючи вищезазначене, та керуючись ст.ст. 2, 4, 7 – 12, 14, 86, 158 – 163 КАС України, суд

ПОСТАНОВИВ:

В задоволенні адміністративного позову ОСОБА_3 до Відділу освіти Ленінської районної адміністрації м. Запоріжжя, Управління освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації про визнання бездіяльності протиправною відмовити.

Постанова набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги, якщо вона не була подана у встановлені строки. У разі подання апеляційної скарги судові рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті апеляційного провадження або набрання законної сили рішенням за наслідками апеляційного провадження.

Постанова може бути оскаржена в апеляційному порядку до Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду через Запорізький окружний адміністративний суд шляхом подачі в 10-денний строк з дня її проголошення, а в разі складення постанови у повному обсязі відповідно до статті 160 КАС України, або прийняття постанови у письмовому провадженні - з дня отримання копії постанови, апеляційної скарги з подачею її копії відповідно до кількості осіб, які беруть участь у справі.

Якщо суб'єкта владних повноважень у випадках та порядку, передбачених частиною четвертою статті 167 КАС України, було повідомлено про можливість отримання копії постанови суду безпосередньо в суді, то десятиденний строк на апеляційне оскарження постанови суду обчислюється з наступного дня після закінчення п'ятиденного строку з моменту отримання суб'єктом владних повноважень повідомлення про можливість отримання копії постанови суду.

Копія апеляційної скарги одночасно надсилається особою, яка її подає, до суду апеляційної інстанції.

Суддя

О.В. Прудивус